

BARNEOMBUDET

Kunnskapsdepartementet (KD)
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår ref:
20/00546-1

Saksbehandler:
Kjersti Botnan Larsen

Dato:
18. mai 2020

Bekymring for store forskjeller i utdanningstilbudet til barn og unge i koronasituasjonen

Barneombudet er glad for avgjørelsene om å åpne grunnskoler og videregående skoler igjen. Å åpne skolene er et viktig første steg for å oppfylle barn og unges rett til utdanning etter Grunnloven og FNs barnekonvensjon. Nåværende smitteverntiltak for skolene ser imidlertid ut til å føre til at flere elever i dag ikke får et fullverdig utdanningstilbud. Barneombudet er bekymret for at det er store forskjeller mellom skoler og kommuner i utdanningstilbudet som gis til barn og unge. Vi ber regjeringen om å sette inn tiltak for å sikre at retten til utdanning blir oppfylt og at barn og unge får et likeverdig tilbud.

Inngrep i retten til utdanning må ikke gå lenger enn nødvendig

Utdanning er en grunnleggende menneskerett. Retten er knyttet både til mengden utdanning som gis og kvaliteten på tilbudet. Inngrepene i barns rett til utdanning må ikke være større enn det som til enhver tid er nødvendig. Dersom det må gjøres inngrep må det settes inn kompenserte tiltak.

Barneombudet vil minne om at retten ikke automatisk blir oppfylt ved at barn og unge er tilbake på skolene, det må også følges med på hvilket opplæringstilbud de faktisk gis. Vi er i denne sammenheng bekymret for at mange barn og unge fortsatt må bære unødvendig store konsekvenser av koronatiltakene. Vi har merket oss at det synes å være store forskjeller lokalt. Vi er bekymret for store ulikheter i antall timer som gis på skoler, personale som omdisponeres, organiseringen av undervisningen og at barn med særlige behov ikke får oppfylt sine vedtak. Forskjellene kan tyde på at regelverket tolkes og praktiseres svært ulikt, og at skolene er ulikt rustet til å møte de praktiske utfordringene som ligger i smittevernreglene.

Å begrense utdanningstilbudet til barn og unge vil ofte være inngrep i deres rett til utdanning, og regjeringen må derfor synliggjøre at inngrepene er forholdsmessige. Et eksempel på en slik avveining finner vi i den andre rapporten fra koordineringsgruppen for utsatte barn og unges tjenestetilbud under Covid-19-pandemien, der de i kapittel 8 drøftet stenging av skoler opp mot smittevern hensyn. Barneombudet forventer at det gjøres tilsvarende avveining av ulike hensyn ved den løpende vurderingen av graden og omfanget av smitteverntiltak i skolen. Dersom smitteverntiltakene har negativ innvirkning på rettighetene skal det vurderes kompenserte tiltak.

Postadresse:
Postboks 8889
Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:
Karl Johans gt. 7
0154 OSLO

E-post:
post@barneombudet.no
Tlf: 22 99 39 50
Org.nr: 971 527 765

www.barneombudet.no

Regjeringen må kartlegge om rettighetene oppfylles og iverksette tiltak

Regjeringen har et ansvar for å følge med på om kommunene faktisk oppfyller elevenes rettigheter. Sentralt i dette ansvaret er å kartlegge hvilket utdanningstilbud barn og unge får og raskt sette inn tiltak om nødvendig. Barneombudet mener kartleggingen av utdanningstilbudet bør inneholde informasjon om blant annet hvor mange timer elever på de ulike trinnene har på skolen, begrunnelse for hvorfor elevene ikke får alle timene på skolen, hva som gjøres for at retten til utdanning blir oppfylt på en forsvarlig måte og forskjeller mellom skoler.

Barneombudet ber videre om at regjeringen

- raskt kommer med tydelige føringer og tiltak for å sikre mer likeverdige utdanningstilbud, uavhengig av hvilken skole eleven går på. Regjeringen må sikre at inngrepene i elevenes rettigheter ikke går lengre enn det som til enhver tid er nødvendig.
- jevnlig evaluerer smittevernreglene for skolene, slik at de ikke er strengere enn det som til enhver tid er nødvendig ut fra smittevern faglige råd. I vurderingen av hvor strenge rådene skal være må retten til utdanning og hensynet til barnets beste veie tungt.
- undersøker om skolene tolker smittevernreglene strengere enn det som er anbefalt av myndighetene. Det må også undersøkes om kommunene har og prioriterer de nødvendige ressursene til å oppfylle elevenes rettigheter.
- sørger for at kartleggingene særskilt ber om informasjon om tilbudet til barn i sårbare situasjoner og om de får oppfylt sine rettigheter, dette gjelder for eksempel barn med vedtak om spesialundervisning og særskilt språkopplæring. Dersom vedtak ikke oppfylles må det begrunnes særskilt.

Kommunenes ansvar

Avslutningsvis vil vi understreke at regjeringen bør stille tydeligere krav til kommunene. Kommunene har som skoleeier et lovpålagt ansvar for å sørge for at barns rettigheter oppfylles. De må følge med på tilbudet ved de ulike skolene sine, og sette inn tiltak for at forskjellene i undervisning som tilbys på skolen ikke blir for stort. Vi er bekymret for at noen kommuner ikke følger opp dette ansvaret på en god nok måte og at tilbudene som gis ikke er likeverdige. Barneombudet mener at fylkesmennene bør prioritere tilsyn med kommuner og skoler dersom det er store forskjeller i tilbudet som gis, eller det av andre årsaker er grunn til bekymring. Vi forventer tydelige styringssignaler fra myndighetene.

Mer informasjon

Dersom dere ønsker mer informasjon stiller barneombud Inga Bejer Engh gjerne på et møte med kunnskapsministeren. Vi understreker at det haster å ta tak i disse utfordringene fordi dette nå har pågått i svært lang tid, og konsekvensene for barn og unge kan bli vanskelig å kompensere for. Ta gjerne kontakt med Kjersti Botnan Larsen på e-post: kbl@barneombudet.no eller telefon 466 12 610 for å avtale tid for møte eller mer informasjon.

Vennlig hilsen

Inga Bejer Engh
barneombud

Kjersti Botnan Larsen
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Mottakerliste

Kunnskapsdepartementet (KD)

Kopimottakerliste

Barne- og familiedepartementet (BFD)

Helse- og omsorgsdepartementet

Utdanningsdirektoratet

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)

Helsedirektoratet

Folkehelseinstituttet

Koordineringsgruppe for tjenester til sårbare barn og unge